REDACȚIUNEA, Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 57. Brașov, Luni-Marți 13 (26) Martie. 1907.

Adunarea din Brașov.

Nu vorbim de o adunare trecută, ci de adunarea poporală ce a fost convocată pe ziua de Vineri în 29 l. c. din partea Românilor în chestiunea proiectului școlar al lui Apponyi.

N'am mai putut să însoțim convocarea la această adunare cu espunerea așteptărilor ce le avem față cu ea, fiind timpul prea scurt, deoarece am primit'o numai înainte de încheierea foaiei. Ținem a o face astăzi la locul acesta. Era un timp când Românii din Brașov și jur erau cei dintâi la toate manifestațiunile împreunate cu luptele noastre naționale. Cine dintre cei mai în vârstă nu-și aduce aminte de impozanta adunare ce au ținut'o Românii din Brașov la 1883 când cu proiectul de lege maghiarizător relativ la școalele medii? Atunci s'au inaugurat la noi meetingurile de protestare în contra sistemului asupritor de guvernare tiszaist.

Partidul nostru național, unitar și solidar, era înființat numai de 2 ani și pulzațiunea lui începù a fi tot mai viuă și puternică.

Nu este momentul acuma să facem o escursiune în trecut și să arătăm ce s'a întâmplat în rĕstimpul acesta de aproape 24 de ani; să arătăm prin câte peripeții au trecut luptele noastre naționale și cum am fost tot mai mult strâmtorați și scurtați în libertatea mișcărilor noastre până ce am ajuns în epoca tristă de azi, când totules te falzificat, când partidul nostru național este legat și ferecat și aderenții lui nu se mai pot manifesta decât îmbrăcați în tunica colectivității de indivizi și cetățeni.

Nu este momentul de a vorbi despre toate acestea, dar este la timp și considerăm de o datorie a noastră a reaminti Românilor brașoveni mândrul rol ce'l aveau odinioară în fruntea mișcărilor naționale, care trebue să fie și în împrejurările de astăzi pentru ei un împinten de-a lua parte în mod cât mai impuitor la adunarea de Vineri.

Aici în orașul nostru și în comunele din jurul lui activitatea pe terenul educațiunei școlare e de dată veche și a fost mănoasă. Gimnaziul nostru și-a serbat de mult jubileul semisecular și câte alte școli nu s'au ridicat în Țara Bârsei împrejurul lui! Am fost în acest colț al țărei puțin mai feriți de ciocnirile ce au avut să le sufere Românii din alte părți din partea șovinismului deslănțuit. Dar de un șir de ani încoaci au început să se arate și aici tot mai tare semnele de intoleranță și nenumăratele legi și ordinațiuni de maghiarizare au amărât și viața școalelor românești din Țara Bârsei.

Totuși încă poate nici unul dintre număroșii amici ai școalei din acest ținut nu și-a dat seamă ce ar fi într'o zi când, realizându-se măsurile propuse de actualul ministru de culte și instrucțiune publică, ne-am pomeni că în școalele noastre poporale se predă și se vorbește mai mult ungurește decât în limba noastră maternă; ne-am trezi că stăm față cu dascăli ai acestor școale cari nu mai vreau să știe de căpeteniile noastre școlare bisericești, ci numai de ceea ce vor voi funcționarii dela administrația politică, și de ceea ce le va porunci ministrul.

Să-și închipuiască fiecare un moment numai o astfel de stare de lucruri la institutele noastre de învățământ și va înțelege pe deplin însemnătatea ce o are pentru noi și pentru viitorul școalelor noastre ceea ce se plănuește în sânul guvernului contra lor prin proiectul de lege școlar; va înțelege de ce noi Românii trebue să ne ridicăm glasul și toți c'un gând și c'o simțire să protestăm.

Dar n'a fost de lipsă să le mai spunem acestea în special Românilor din orașul și din comitatul nostru. Cunosc ei foarte bine primejdia de care este amenințat de prezent învățământul nostru. Dacă am accentuat'o aici din nou, am făcut'o pentru a atrage atențiunea tuturor, că este o chestiune de onoare pentru toți de a dovedi prin participarea în massă la adunarea de Vineri, că cunoaștem și apreciăm în adevăr importanța luptei ce ni-s'a impus din partea adversarilor culturei noastre naționale.

Limba maghiară în academia conzulară. Ministrul Apponyi a fost încunoștiințat din partea ministrului de externe br. Aehrenthal, că dreptul public ungar va fi primit ca studiu obligat în planul de învățământ al academiei conzulare. Mai departe a fost încunoștiințat, că se va da o îngrijire mai mare instrucțiunei limbei maghiare în academie. Elevii austriaci ai academiei vor trebui să petreacă 6 săptămâni de vacanță în fiecare an prin orașe curat unguresți, ca să-și însușească mai lesne limba maghiară.

Bosniacii protestează contra legei de presă. Tinerii universitari din provinciile ocupate, cari studiază la universitatea din Agram, au ținut o întrunire, în care au protestat contra dispozițiunilor legei nouă de presă întrodusă în Bosnia și Herțegovina, cari dispozițiuni sunt mult mai reacționare, decât cenzura preventivă, ce a fost în vigoare până acum. S'au mai plâns, că legea a fost adusă, fără a asculta pe factorii interesați și pe ziariști. Ca la noi.

Escursiune politică croată în Dalmația. Clubul partidului dreptei din dieta croată a decis a aranja la Paști o escursiune a tuturor politicianilor și publiciștilor croați în Dalmația și-i provoacă pe toți deputații croați să ia parte. Toate partidele și foile croate salută această acțiune, care va fi o demonstrație pentru încorporarea Dalmației cu Croația, un postulat vechiu de drept public al Croaților, pe care ei îl consideră acuma de actual.

Adunări poporale.

Locuitorii de pe *valea Ampaiului* aparținătoare de cercul **Ighiului**, cei din cercul **Vințului de jos**, din cercul **Aiudului**, **Uioara** precum și Românii din **Alba-Iulia** se convoacă la o **adunare populară**, care se va ținea la 11 oare a. m. în 30 Martie 1907 în orașul **Alba-Iulia** cu următorul

Program:

1) Deschiderea adunărei.
2) Alegerea biuroului.
3) Votul universal.
4) Libertatea pressei.
5) Proiectele de lege referitoare la școlile și învățătorii poporali confesionali.
6) Proiectul de resoluțiune.

Alba-Iulia, în 21 Martie 1907.

1) Patiția Rubin m. p., 2) Dr. Ioan Marciac m. p., 3) Dr. Enea Nicola m. p., 4) Dr. Camil Velican m. p., 5) Octavian G. Sâmtion m. p., 6) Titus Ciortea m. p., 7) Ignațiu Borza m. p., 8) Nechifor Hațiegan m. p., 9) Valeriu Valican m. p., 10) Anghel Roșca m. p., 11) Ioan Muntean m. p., 12) Iosif Roman junior m. p., 13) George Filip m. p., 14) Simeon Dragomir m. p., 15) A. Cricavean m. p., 16) Aurel Stoica m. p., 17) Iosif Roman senior m. p., 18) Ioan Tat m. p., 19) Kadar Petru m. p., 20) Sabin Solomon m. p., 21) Nicolau Dușia m. p., 22) Simeon Micu m. p., 23) Rubin Patiția m. p.

*

Ni-se scrie că *adunarea poporului din comitatul Făgărașului în chestiunea proiectelor școlare* se va ținea Marți în 2 Aprilie în piața mare din Făgăraș.

*

Cetățenii din cercurile electorale: *Arad, Pecica, St. Ana, Chișineu, M. Radna, Șiria, Boroșineu și Iosășel*, sunt convocați la adunarea poporală, care se va ținea Luni, *1 Aprilie st. n.* la oarele 11 în piața din fața Catedralei gr. or. române cu următorul program: 1) Deschiderea adunării și constituirea. 2) Desbaterea asupra proiectelor de lege ale guvernului cu privire la școalele elementare. 3) Proiect de resoluție. 4) Inchiderea adunării.

Convocatorul este semnat de un număr foarte mare de fruntași din amintitele cercuri, între cari și deputații Dr. N. Oncu, V. Goldiș, Dr. Suciu și Dr. St. C. Popp.

*

»Tribuna« aduce știrea că în *Vârșeț* se va ținea un mneting de protestare româno-sârbo-german.

Studenții români din Paris contra proiectului Apponyi.

Studenții români de la universitatea din Paris, au ținut o întrunire în saloanele „Cerculni Român“ (Café Voltaire), în care au manifestat în favorul dreptului de limbă al naționalităților din

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

De prin Ardeal.

Legende despre comori.

I.

Leagăn de povești și de minunate egende este Ardealul. Inaintașii ne-au lăsat povestite în vorbe frumoase vitejiile voinicilor din neamul nostru, cari se luau la harță cu smeii și răpuneau bălauri fioroși, cu câte nouă capete. Ne-au lăsat tradiții despre munți, râuri și despre cetăți străvechi și ni-s'au păstrat prin veacuri legende măiestre despre comorile ascunse în sânul pământului.

In munții și dealurile noastre de calciu, spălăcite de ape, se află nenumărate peșteri, crepături și găuri suterane. Dacă în aretul acestora ciocănim stânca cu un drug de fier sau cu muchea toporului, pământul dă un sunet a gol, un sunet tainic, zângănitor. Poporul crede, că prin astfel de locuri sunt ascunse comori de bani și alte scumpeturi, străjuite de zine sau de duhuri rele. Și în fantazia lui vie el și-le închipuie în proporții uriașe și le zugrăvește atât de măiestru și plastic, încât figurându-ți-le aievea, îți vine să le sorbi cu ochii.

Dar să grăiască legendele....

In valea râulețului Vargyaș din Săcuime, în o regiune romantică și sălbatică, departe de așezările omenești, în coasta dealului Mal, își cască gura peștera dela Almaș (Homorod). Este cea mai mare peșteră a noastră, cu 52 de încăperi mari, boltite și provăzute cu numeri de un inginer. Ele sunt împreunate cu coridoare, așa că întreg complecsul suteran are înfățoșarea unui labirint. In adâncimile tainice și stăpânite de întunecime ale acestei peșteri se află comori nenumărate, buți pline-plinuțe cu galbini. Comorile sunt închise cu o uriașă ușă de fier și zăvorite strajnic, iar de păzitoare veghează asupra lor o zină. Ușa se deschide numai odată pe an, a doua zi de Rusalii, la miezul nopții și stă deschisă două oare, apoi se închide iarăși cu mare zgomot. In acest timp poți să te încarci de bănet, dacă îi știi locul de ascunziș.

Odată, așa se povestește, au sosit la gura peșterii trei călăreți streini, cine știe din ce țară depărtată. Ei s'au rugat de un cioban, ce-și păstea turma prin apropiere, să le grijească caii, cât vor zăbovi ei în peșteră. Ciobanul și-a făcut urechea toacă și și-a văzut de turmă. Dar a avut să se căiască în curând, căci streinii ieșiră din peșteră cu câțiva saci plini cu galbini și încălecând se făcură nevăzuți.

La anul se iviră de nou călăreții. De astă-dată ciobanul fù prevenitor față de ei și străinii, scotând iarăși bani din peșteră îi dădură și lui o ferdelă, de se făcù bogătan din sărac lipit ce era.

Afară de călăreții necunoscuți, cari pe semne aveau la ei iarba fiarelor, nici un om pământean n'a dat cu ochii de aceste comori....

*

In pasul Buzăului, în o gaură suterană asemenea se află grămădite mari comori. Lui Kőváry*) i-a povestit poporul, că ușa de fier a acestei găuri este deschisă întotdeauna și poate lua oricine cât vrea din bani. Dar n'are nimeni folos de ei, căci sunt fermecați. In momentul, când streinul dă să pășească preste prag, ușa se închide cu o isbitură puternică și rămâne închisă câtă vreme nu se pun la locul lor toți banii, până la cea din urmă fifirigă.

*

Câmpia, draga noastră Câmpie, cu poporul blând și satele-i liniștite, își are și ea legendele sale despre comori.

Amintesc aci una, legenda Horgoșului. In miezul Câmpiei, acolo unde se întâlnesc hotarele dela trei sate, al Velcheriului, al Tușinului și al Șărmașului, se ridică un deal — în limbagiu câmpenesc *țucluiu* — conic și înalt și se numește Horgoș. Din bătrâni a rămas vorba, că în măruntaiele acestui deal se află ascunse *comorile zinelor*. Zinele își aveau aici casele lor pline cu bani de aur, argint și aramă și cu tot felul de pietri scumpe. Și ele nu lucrau alt-ceva decât numărau zi și noapte la bani, mutându-i din câte o bute în alta. Tot la șeapte ani odată, în ziua de Sân-Giorz, cu două ceasuri înainte *de a se crepa de ziuă*, se despica dealul înspre răsărit și se deschidea o ușă mare *de piatră*. Și cine se potrivea a fi atunci pe la Horgoș, avea ce să vază. Că rogu-vă, din casele zinelor strălucea bănetul și pietrile de diamant mai altfel ca sfântul soare, străluceau de-ți luau vederea.... Zinele ieșeau din case și se duceau după apă la fântâna lor, care esistă până azi în hotarul Tușinului și-i zice fântâna din Horgoș. Câtă vreme zinele erau duse, putea întra oricine în casele lor și putea lua din comori, dar trebuia să se grăbească, ca să nu treacă sorocul, căci atunci cât bați în palme dealul se încleșta și streinul era închis în adâncime, ca într'un mormânt.

Să spune, că așa a pățit în zilele din bătrâni un cioban, sau — cum să zice pe Câmpie — un *păcurar*. Acesta a pândit sorocul și după ce zînele au plecat la fântână, a luat de două ori din bani, cât a putut duce cu gluga. Dar venind a treia oară, au nimerit acasă zînele, și daalul s'a

*) Vezi: L. Kőváry, Tört. regek, vol. I.

Ungaria, protestând împotriva proiectului de lege al ministrului de culte şi instrucţiune publică Apponyi, care ţinteşte la maghiarizarea şcoalelor române.

La apelul studenţilor, saloanele cercului român erau pline de tineri universitari şi de alţi Români locuitori în capitala franceză. Intrunirea a fost presidată de Nicolae *Enache*. Au vorbit d-nii C. *Georgescu-Severin*, care a arătat ce intenţionează proiectul şcolar al lui Apponyi şi a înşirat toţi paşii întreprinşi până acum din partea Românilor în combaterea lui. In faţa pericolului grav ce ameninţă naţionalitatea română propuse a se vota o moţiune de protestare şi a se pleda în pressa franceză şi europeană pentru cauza culturei Românilor din Ungaria. Au mai vorbit d-nii Cezar Ionescu, Pleşoianu, Fara, Dragomirescu, Victor Popp, Manolescu-Mlădian, Stoicescu ş. a. Apoi s'a cetit şi s'a votat unanim o moţiune de următorul cuprins:

»Studenţii români din Paris, întruniţi în seara de 5/18 Martie 1907, spre a protesta contra proiectului de lege al ministrului de instrucţie Apponyi, privitor la şcolile populare confesionale din Ungaria au votat în unanimitate următoarea

Moţiune:

Studenţimea universitară română din Paris infierează cu toată energia proiectul de lege al ministrului Apponyi, ca tinzând la maghiarizarea şcoalelor româneşti din Ungaria.

Protestează contra acestui proiect de lege, care voeşte să asigure supremaţia unei rase în paguba celorlalte, într'un stat poliglot, a cărui constituţie garantează egala îndreptăţire a tuturor naţionalităţilor.

Găseşte nedemnă de un guvern ce se pretinde civilizat şi ca o pată pentru secolul al XX-lea, tendinţa de a se desnaţionaliza prin forţă naţiunea română, care formează un element autochton al statului ungar şi care de altfel are drepturi istorice imprescriptibile în acest stat, — drepturi consfinţite în ce priveşte şcoala prin art. de lege 44 şi 46 de la 1868.

Socoteşte că după cum Maghiarii au dreptul netăgăduit de a se cultiva în limba lor şi a căuta a-şi păstra naţionalitatea, — acelaşi drept se impune, însă să fie recunoscut şi respectat de asemenea Românilor, căci după cum a spus-o Kossuth Lajos, de la care actualul guvern ungar pretinde, că se inspiră: »Fără de naţionalitate viaţa este de prisos; a pierde naţionalitatea este a muri ca popor, pentru aceea naţionalitatea şi limba sunt mai scumpe decât libertatea, de oarece libertatea perdută se poate recuceri, pe când naţionalitatea odată perdută, e perdută de-a pururea«.

Consideră ca atare faptul de a se răpi primul drept ce are un individ, — dreptul de a se instrui în limba sa maternă, limba care-i este sfântă, pentru-că e moştenită din străbuni şi în care, deci în mod exclusiv, — poate să-şi capete cunoştinţele elementare şi necesare fie-cărui cetăţean în secolul în care vieţuim.

Condamnă pentru aceste motive proiectul ministrului Apponyi şi invită guvernul ungar, — în numele drepturilor sacre ale omului, a păcei şi în interesul chiar al statului ungar, care numai printr'o egală îndreptăţire a tuturor naţionalităţilor poate propăşi, — să retragă acest proiect de lege, menit numai a desbina pe membrii aceluiaşi stat.

Contrariu va căuta a face cunoscut întregei Europe prin presă, întruniri şi alte mijloace, ce se vor găsi potrivite, asasinatul ce se pregăteşte contra naţiunei române, ca să se ştie în ce mod se înţeleg şi se practică în al 20-lea secol în centrul Europei drepturile şi libertăţile de către Maghiari, deţinători puterei în statul ungar.

Admiră lupta decisă şi înălţătoare, ce a întreprins întreaga suflare românească, întru apărarea şcoalei şi bisericei naţionale.

Admiră în deobşte pe deputaţii naţionalişti, cari în parlamentul ungar puţini la număr, au susţinut însă cu demnitate şi curaj drepturile naţiunei române, — şi nu se îndoeşte că-şi vor face datoria până la sfârşit.

Trimite un salut frăţesc Românilor din statul ungar, — îi asigură că sunt şi vor fi alături de dânşii şi că-i vor urmări pas cu pas în lupta întreprinsă pentru apărarea drepturilor naţionale.

Ii îmbărbătează la luptă şi-i îndeamnă cu tărie, a nu se lăsa învinşi ci a-şi apăra cu puteri unite, şcoala şi limba strămoşească«.

Cu capul de piatră, ori cu piatra de cap?

Sub titlul acesta primim dela un fruntaş din Ardeal un articol, din care se reoglindează extrema ingrijire ce a produs'o pretutindeni proiectul şcolar al lui Apponyi. Autorul atinge o chestiune gravă de tot, ce s'a mai ventilat în publicitate, dar care acum a devenit actuală: „Să mai susţinem cu crunte sudori şcoalele noastre ca până acuma?“ Expunerile, ce le face în legătură cu aceasta întrebare, sunt caracteristice pentru situaţia forţată de azi şi dau prilegiu ca chestiunea să fie temeinic discutată. Eată ce scrie numitul fruntaş:

În faţa proiectului de lege pentru regularea salarielor învăţătorilor comunali şi confesionali toată lumea românească îşi pune întrebarea ce e de făcut? Dacă va deveni lege acest proiect să renunţăm total la şcoale şi să le lăsăm în mâna statului ori să le susţinem cu crunte sudori ca până acum?

Pentru ca să putem răspunde la aceasta întrebare importantă, mai întâiu trebue să fim în curat cu unele probleme juridice-culturale şi naţionale şi numai după deslegarea acestora am putea veni în curat cu aceasta chestiune; pentru că acele sunt strîns legate de chestiunea susţinerii ori abandonării şcoalelor.

Scopul acelora cari sunt de părere, că ar fi bine să abzicem de şcoale este, ca să scăpăm de greutăţile cu cari e împreunată azi susţinerea şcoalelor, şi să folosim spre alte scopuri sumele, ce le-ar recere susţinerea lor. Numai cât aici se iveşte întrebarea: Stă oare în puterea comunelor bisericeşti a abzice achitarea salarului învăţătoresc plătit până acum şi pot ele întrebuinţa edificiile şcolastice folosite până acum — spre alte scopuri? Averile ce le posed azi şcoalele confesionale, nu vor trece oare în posesiunea nouilor susţinători ai şcoalelor?

Pentrucă precum s'ar vedea din ordinaţiunea ministerială 99275, din 1904, în cas de trecere la şcoala de stat, comuna bisericească nu poate scăpa de greutăţile ce le-a purtat până acum, ceeace se poate vedea din următoarele dispoziţiuni ale acelei ordinaţiuni: »Comuna politică ori bisericească deja în decisul său la statificare să se declare în mod obligător, cumcă concede ca dreptul de folosinţă sau de proprietate la intravilanul şi a edificiilor deja existente . . . . . să se transcrie la cartea funduară pe erarul regesc . . . . . şi că la susţinerea anuală a şcoalei de stat va avea comuna politică ori bisericească să contribue cu suma cu care de prezent dotează pe învăţători«. *In cazul dară, când o comună bisericească română va dobândi şcoală de stat în locul celei confesionale va avea să deie în proprietatea statului edificiile zidite de ea şi să concurgă cu salarul docental ce l'a plătit până acum la salariul învăţătorului de stat.*

Aşa dară de uşurare, vorbă nu e.... Dar se poate întâmpla, ca statul să refuze cererea comunei de a preda şcoala statului şi să oblige pe cale administrativă comuna politică la susţinerea unei şcoale comunale. In acest caz, dacă comuna bisericească e identică cu cea politică, ea va fi cu mult mai îngreunată ca acum.

Ce ar urma dară? Să ţinem şi de aici încolo la şcoalele noastre, căci tot e mai bine să dispunem noi pe pielea noastră, dar sunt comune, în cari aceste nu să vor putea susţinea nici cum.

Paragr. 22 al proiectului lui Apponyi zice, că numai în acel caz să va da unei şcoale confesionale ajutor în comunele unde există şcoale de stat, când din lipsa de spaţiu nu vor încăpea în şcoala de stat toţi şcolarii obligaţi dela 6—12 ani«. Aplicate dispoziţiile acestui §. volnic şi fals, ele vor pune funie în gât tuturor şcoalelor confesionale, aflătoare în comune, unde există şcoale de stat. Pentrucă atunci când şcoala confesională va cere întregire de salar ori quinquenale i să va răspunde că este spaţiu în cea de stat; apoi îndată ce se va sista cea confesională, vor cere ridicarea altei şcoale comunale ori de stat, de va fi de lipsă.

Urmarea va fi deci, că pe lângă ori ce încordări în astfel de comun şcoalele se vor pierde.

Acum dară unde suntem?

Dacă abzicem de toate şcoalele, în cele mai multe comune româneşti se poate prevedea că să vor înfiinţa de pe spinarea bietului popor, şcoale comunale cu limbă de propunere maghiară, cu mult mai costisitoare ca cele de azi, iar în comunele mixte, unde sunt şi maghiari, se vor înfiinţa şcoale de stat, luând statul în proprietatea sa toată averea şcoalei confesionale româneşti.

Ce avem să facem? De susţinem şcoalele, rămânem numai cu o parte din ele, precum rămâne o parte din corabie după naufragiu, de nu le susţinem, punem sarcini grele pe comunele curat române.

Suntem deci aduşi într'o strîmtoare, din care numai teafări nu vom putea eşi.

Pentru aceea ar fi de lipsă ca bărbaţii noştri inteligenţi să studieze fundamental toate ordinaţiunile ministeriale referitoare la şcoale, toate dispoziţiunile veninoase ale §-lor proiectului lui Apponyi, ca cel puţin sacrificând şcoalele, să nu ne punem sarcini mai mari, ca cele ce le purtăm azi, şi ca să putem şti şi noi cum ar fi mai bine, cu capul de piatră, ori cu piatra de cap.

A. Fodor.

Chestia ţărănească în camera română.

Cu ocaziunea desbaterei budgetare în şedinţa dela 9 Martie st. v. doi dintre vorbitorii din opoziţie, amândoi foşti miniştri, d-l *E. Costinescu* (liberal) şi d-l *N. Filipescu* (conservator-junimist), au adus în discuţiune şi chestiunea ţărănească, vorbind şi de reformele, ce ar trebui să se facă pentru soluţiunea acestei chestiuni.

Lăsăm să urmeze în extras aceste vorbiri remarcabile.

D-l *E. Costinescu* a vorbit mai întâ de budget şi de escedente, după aceea a trecut la chestiunea ţărănească zicând între altele:

Nu trebue să facem politică în această chestiune şi nu trebue să ne ascundem după deget: fiecare ne avem partea noastră de vină în răul căreia ţara azi e pradă. Trebue să ne punem cenuşe pe cap şi să facem *mea culpa*. Să căutăm leacul.

Mişcarea de azi n'a putut fi numai resultatul unor instigaţii. Instigaţiile n'au nici un efect atunci când nu sunt rele la bază. Cauza răscoalelor de azi este urcarea grozavă a arenzilor, pe care numai ţăranul o plăteşte.

Un exemplu edificător este cazul cu moşia Flămânda a d-lui Sturdza, care stă la Paris. S'a certat Juster cu Mochi Fischer. Acesta din urmă a făgăduit că va da falcea la ţărani cu 25 lei, — ceea-ce nu e cu putinţă. Aceştia doi s'au judecat. Judecata a condamnat pe Mochi să plătească lui Juster un milion despăgubiri. Acest milion tot ţăranul trebuia să-l plătească.

P. P. Carp: Şi de-aceea s'au devastat Botoşanii?

E. *Costinescu*: Cu asemenea chestiuni nu se glumeşte.

P. P. Carp: Nu glumesc nici eu.

E. *Costinescu*: In ţara Românească nu există măsură dreaptă pentru ţărani.

B. *Catargiu*: Protestez contra acestei afirmaţiuni.

Voci: Aceasta e o infamie! De aceea se revoltă ţăranul. Acestea să le spuneţi într'o cameră liberală.

E. *Costinescu*: Menţin ceea-ce am spus. Mai ales în cercurile trustului arendăşesc ţăranul nu cunoaşte dreptate? Nimeni nu vrea să i-o dea. (Sgomot, întreruperi).

P. *Brătăşeanu*: Aceasta nu e la ordinea zilei.

E. *Costinescu*: Preşedintele consiliului a cerut concursul opoziţiei pentru îndreptarea stărei de lucruri de azi.

P. P. Carp: Lăsaţi pe cele două partide istorice să-şi arăte părerile asupra acestei chestiuni, de oarece vrem să le cunoaştem şi noi, cari nu facem parte din cele două partide istorice.

E. *Costinescu*: D-l prim-ministru a spus că va veni cu un proiect de lege pentru desfiinţarea trustului. Foarte bine. Cu condiţia însă ca acea lege să se facă astfel încât efectele ei să fie imediate. Ar trebui să se legifereze cum se cade tocmelile agricole, ca să nu mai fie vecinic exploatat ţăranul.

Ar trebui să se desfiinţeze tocmelile mixte. Să se plătească în bani munca. Să se desfiinţeze ruşfetul. Să se prevadă pedepse aspre pentru speculatorii ţărănimii. Să măsoară strîmb la ţară. Ţăranul e mereu înşelat. Nu mă mai întrerupeţi. E momentul solemn când cu toţii trebue să ne înţelegem asupra măsurilor de luat spre a îndrepta această tristă stare de lucruri. După cum a fost expulzat Goldvurm, care a speculat zeci de mii de tineri, tot aşa ar trebui să fie expulzaţi şi Fischereştii cari au speculat, au stors milioane dela ţărani.

Să se scadă arenzile. Să se revină la limita lor de acum câţiva ani. Alături de măsuri de represiune trebue să se ia măsuri de dreptate.

Situaţia de azi e teribilă şi nu se ştie unde se va ajunge. Noi nu vorbim azi fiindcă vrem să venim la putere. E vai de guvernul care e azi la cârmă. Un lucru însă trebue să recunoaştem că e mai greu pentru un guvern vechiu să potolească asemenea grave turburări.

Toţi trebue să ne facem datoria azi şi să privim cu curaj răul în faţă, fără a încerca să mistificăm adevărul.

*

Din vorbirea d-lui *Nic. Filipescu* vom aduce un rezumat în numărul următor al foaiei noastre.

Cronica din afară.

Serbia şi chestia macedoneană. Unele ziare bulgare aduc amănunte senzaţionale asupra atitudinei Serbiei oficioase faţă de bandele sârbeşti din Macedonia. Ziarele publică numele mai multor oameni politici şi ofiţeri în activitate cari sunt membrii ai comitetului activ macedonean. Prinţul moştenitor al Serbiei este membru de onoare(?) al comitetului şi anul trecut a împrumutat acestui comitet o sumă mare pentru scopurile comitetului.

Situaţia din Rusia. Ziarul »Moscova Wjedomosti« anunţă că membrul Dumei, prinţul Trubetzkoi a reuşit să convingă pe Ţar, ca să primească deputaţiunile tuturor partidelor şi pe acei ai extremei stânge pentru ca aceste să expue împăratului situaţia din Rusia.

Senatul italian a aprobat în unanimitate şi fără discuţie, *tratatul comercial italo-român* şi l'a votat apoi tot în unanimitate.

Călătoria regelui Italiei în Grecia. După cum se comunică din Atena, regele Victor Emanuel va fi întâmpinat în călătoria sa spre Grecia de o flotă grecească la Corfu. După cum afirmă ziarele, aceastâ flotă va fi pusă sub comanda vice-amiralului, prinţul George, care este aşteptat a se întoarce dintr'o călătorie din Asia de Est.

închis pe el. Şi închis a rămas şepte ani de zile încheiaţi. Nu i-a mers însă tocmai rău sub pământ, căci zînele i-au dat o piatră lucitoare, spuindu-i că e fermecată şi când va avea lipsă de ceva, n'are decât să o atingă şi i să va da tot ce doreşte. Apoi zăvorindu-l într'o odaie, i-au dat de lucru să numere bani, mutându-i din o bute în alta.

La şepte ani dealul s'a desfăcut iară şi păcurarul, dăruit din partea zînelor cu mult bănet, a eşit între oameni cari îl ţineau ca mort. Şi s'a făcut putred de bogat omul nostru, încât n'avea păreche pe Câmpie. Dar lacom cum era, şi-a pus în gând să scoaţă din Horgoş toţi banii zînelor. A năimit sumedenie de oameni, de au săpat dealul şi aflând butea, în care a numărat el banii, au legat'o cu lanţuri, au înjugat la ea zeci de boi şi au dat să o scoată afară. Şi era p'aci să isbutească, când eată măre, că lanţurile de-odată au trosnis şi s'au rupt în două şi butea s'a rostogolit în afunzime cu o detunătură groaznică, acoperindu-o pentru tot-deauna pământul. De atunci nu se mai ştie nimic de comorile zînelor. Oamenii însă au crezut multă vreme, că le vor afla şi au săpat din timp în timp prin acel loc, căutând bani. Săpăturile să văd şi azi înţelenite, pe coastele Horgoşului.*)

De pe înălţimile dela marginea vestică a Câmpiei să zăreşte vestita Cheia Turzii, ca o uriaşă gură de balaur, căscată spre cer. Poporul crede, că aici să află comori nesfârşite, lăzi pline cu bani şi cu pietri scumpe şi strălucitoare. Prin găurile suterane ale Cheii, formate în stâncile de calciu, să zice, că zac ascunse de veacuri bogăţiile lui Dariu-împărat, păzite de spirite rele. Credinţa aceasta şi rîvna după bani a pretins şi o jertfă omenească. Este cunoscut cazul hornarului (urloierului) din Turda, care s'a vârât la 1780 în o gaură verticală de aici, ca să dea de comori. El să încinsese peste mijloc cu o funie, dar cu toate aceste tovarăşii lui n'au izbutit să-l scoată. Bietul urloier s'a strîmtorat în gaură şi şi-a aflat sfârşitul în ea.

Legenda spune, că pe când tovarăşii lui îşi dedeau silinţa să-l scoată din gaură trăgând funie din răsputeri, urloierul le-a strigat din adâncime:

— Nu mai trageţi, lăsaţi-mă, că mai mulţi mă trag în jos, decât în sus!

— Erau — zice poporul — duhurile necurate, cari îl trăgeau în jos şi cari astfel l'au pedepsit pentru încercarea cutezată de a să atinge de comorile, date în paza lor....

Silvestru Moldovan.

*) Legenda aceasta mi-a comunicat-o cunoscutul scriitor poporal Aron Bora Velchereanul din Velcher.

Răscoalele din nordul Moldovei.

Ziarul oficios »Conservatorul« publică în numărul său de erĭ următorul comunicat:

Relațiunile oficiale primite din județele din nordul Moldovei spun că de erĭ se constată o liniștire a spiritelor în județele Dorohoiu, Botoșanĭ, Suceava, Neamțu și Vasluiŭ, unde se produseră agitațiunĭ agrare.

In cursul zilei de erĭ s'au produs tentative de turburare a ordinei în unele comune din județele Tutova și Putna, dar ele au fost imediat reprimate.

In treĭ comune din județul Covurlui s'au produs de asemenea manifestațiunĭ țărăneștĭ, dovedite a fi fost resultatul unor instigațiunĭ socialiste. Ele nu au avut însă nicĭ o urmare.

După alte știrĭ primite din Alexandria (Teleorman), țăranii de pe moșia Nanov s'au răsculat și s'au dedat la scene de sălbătăcie contra arendașului și proprietarului. Se afirmă că d-l C. Atanasiu, fost senator și Săndulescu-Nanoveanu, fost senator, ar fi fost maltratațĭ de săteni și că s'ar afla într'o stare îngrijitoare.

Grație măsurilor luate, ordinea a fost restabilită.

Svonul după care fabrica de spirt de la Ghidigenĭ, proprietatea d-luĭ Crissoveloni, ar fi fost incediată, nu se adeverește.

Știrile primite din celelalte puncte ale țăreĭ sunt liniștitoare.

*

Ziarul »Neue Freie Presse« a primit din partea ministrului de finanțe d-l Take Ionescu următoarea telegramă:

»Nenorocita mișcare din România nu e numaĭ de un caracter pur antisemit cĭ *agrar și anarchist*. N'au fost distruse șĭ devastate numai locuințe evreeștĭ, cĭ șĭ case românești, precum și curțĭ de pe moșiĭ ce aparțin arendașilor românĭ.

Guvernul a luat măsurĭ ca să înăbușe această mișcare de caracter mai mult anarchică.«

*

Din *Dorohoiŭ* se anunță, că deoarece țăraniĭ în mare parte se plâng, că prețul cu care li-se vând falcea de pământ se ridică în unele locurĭ peste 80—90 lei, autoritățile au hotărât ca la 14 c. v. să se întrunească în localul prefectureĭ un *congres al tuturor arendașilor și proprietarilor*, carĭ își cultivă singurĭ moșiile, ca împreună să stabilească un preț convenabil de fie-care falcea, precum și a celor alte dărĭ pentru vite.

S'au luat dispozițiĭ pentru paza orașuluĭ Dorohoiŭ, postându-se la barieră infanterie și la 5—6 kilometri plutoane de cavalerie, nepermițând decât delegaților a intra în oraș, care este zi și noapte păzit de patrule de infanterie și cavalerie.

După sosirea reg. 10 Putna și a d-lui general Pavlov, acesta împreună cu inspectorul administrativ Varlam și cu prefectul au stabilit câte-șĭ treĭ că județul să fie împărțit în maĭ multe secțiuni și în fiecare să se trimită câte 4 sau 5 sute soldațĭ din care la nevoe să se poată trimite cu înlesnire ajutoare celor în nevoe. Cu acest mod răscoala a început să descrească și e speranță, că afară de localitățĭ, în restul județuluĭ să se liniștească.

*

Audiența studenților ieșenĭ și bucureștenĭ la regele Carol. Sâmbătă la oarele 6 d. a. regele Carol a primit în audiență comisiunea studenților, cumpusă din d-nii Georgescu-Bârlad și Dorin (Iași). Cei doi studenți au înaintat, precum știm, regelui un memoriu asupra situațiunei țăranilor din Moldova și o moțiune a studenților universitarĭ. Regele luând în primire memoriul a spus că e în curent cu tot ceia ce se petrece și că știe toate evenimentele grave ce au loc acum în întreaga țară. A promis că, chiar în această sesiune se va vota legea pentru obștii și tocmelile agricole.

In același timp regele a recomandat studenților liniște perfectă, deoarece altfel nu se va putea face nimic. Inainte de a pleca, comisiunea a înmânat regelui un memoriu cu privire la plutonierii bacalaureațĭ, carĭ au fost concentrațĭ. Regele le-a spus, că aŭ perfectă dreptate și că le va da satisfacție. Inainte de a concedia comisiunea, regele a spus:

— Dv. studenții, ar trebui să vă duceți mai des pe la Fundațiunea universitară, acolo puteți discuta în liniște.

Audiența a durat până la ora șeapte fără un sfert.

*

Comandamentul general din Iași a dat un *ordin către toți comandanții de trupe*, carĭ sunt împrăștiațĭ prin sate, târgurĭ și orașe pentru potolirea răscoalelor. Printre alte puncte ordinul spune:

»Țara e în grea cumpănă, e nevoe de grabnică și energică intervenție pentru apărarea ei.

»Armata a fost lovită, ceea-ce este de o extremă gravitate.

»De azi înainte comandanții de trupe sunt răspunzătorĭ de cea maĭ mică atingere a trupelor.

»Armata va considera orĭ ce loc, unde se va afla, ca un post militar. In nicĭ un caz șĭ sub nicĭ o formă, armata nu se va maĭ retrage în fața resvrătiților, de la locurile supuse armatei spre apărare.

»La împotrivirea turburătorilor și după întrebuințarea somațiilor legale, infanteria va trage focurĭ și nu se va retrage până la ultimul soldat. Cavaleria va șarja fără nicĭ o milă, trecând peste orĭ ce piedecĭ pentru a împrăștia pe resvrătițĭ. In cazul când aceștia se vor întoarce, atuncĭ se vor întrebuința săbiile«.

Ordinul maĭ prevede și alte puncte tot atât de energice.

ȘTIRILE ZILEI.

— 12 Martie v.

Inmormântarea profesoruluĭ Făgărășanu a avut loc erĭ la orele 3 p. m. în cimiteriul bisericeĭ Sf. Nicolae din Scheii-Brașovuluĭ. Serviciul funebru a fost oficiat de către protopopul V. Voina și de preoții Dr. V. Saftu și I. Prișcu, iar cântările funebrale le-a esecutat corul mixt al bisericeĭ St. Nicolae sub dirigența d-luĭ prof. G. Dima. La înmormântare au asistat elevii școalelor medii, corpul profesoral și numeroșĭ prietenĭ și cunoscuțĭ aĭ răposatuluĭ. Un emoționant discurs a rostit în biserică d-l prof. Dr. Alexandru Bogdan, lăsând să treacă înaintea ochilor numeroșilor ascultătorĭ faptele și viața neuitatuluĭ profesor Făgărășianu, iar în fața mormântuluĭ deschis a vorbit studentul Bârsan, tălmăcind durerea elevilor causată de moartea prea timpurie a iubitului lor profesor și părinte sufletesc. Mulțimea publicului din Brașov, care a ținut să dea ultimul onor răposatuluĭ, este o dovadă viuă a simpatiei generale de care s'a bucurat defunctul în toate cercurile societățiĭ din Brașov.

Odihnească în pace și în vecĭ amintirea luĭ!

Camera română a votat alaltăerĭ proiectul de lege prin care se ratifică cunoscutele măsurĭ de represaliĭ luate contra supușilor grecĭ.

Recunoștința Franței. Camera și Senatul au adoptat proiectul de lege prin care se autorisează înmormântarea celebrului chimist Berthelot la Pantheon.

In atențiunea celor decorați cu ocaziunea expozițieĭ naționale. In deferire la publicația cu Nr. 3774 din »Monitorul Oficial« Nr. 264 din 25 Februarie 1907, se aduce la cunoștința persoanelor decorate, cu ocaziunea Expozițieĭ Naționale din 1906, că termenul de restituire Cancelarieĭ Ordinelor, în conformitate cu art. 2 din regulament, a buletinelor (adeverințelor de primire), ce au însoțit notificările de conferire, expirând la 10 Martie v. 1907, se acordă o prelungire pe termen de 5 zile, care este cel din urmă. După expirarea acestuĭ nou termen de 5 zile, adecă la 15 Martie 1907, se vor aplica prescripțiunile menționatuluĭ art. 2 din regulament, exceptându-se persoanele cu domiciliul în străinătate.

In loc de anunțurĭ de fidanțare d-l Victor E. Preda, măestru tâmplar din Avrig și logodnica sa d-șoara Eugenia Mandeal din Porumbacul inf., au dăruit fondului »Victor și Eugenia Tordășianu, pentru înzestrarea fetelor sărace«, suma de 10 cor. Fondul acesta a ajuns până acuma la suma de 500 cor.

Inundațiile Dunăreĭ. Din Brăila se anunță că în urma topireĭ zăpezii, apele Dunăreĭ au crescut și s'au revărsat în maĭ multe locurĭ. Târgușorul Pechea din județul Covurlui a fost inundat. La Cernavoda apele s'au revărsat peste digul de apărare, amenințând orașul. S'au luat măsurĭ din partea autorităților pentru a preveni inundațiile, carĭ amenință.

Nenorocire. Din Ciceu-Criștur ni-se scrie: Muierea țăranuluĭ Teodor Moroșan Mechisiu din Ciceu-Cristur mergând în 24 a. l. c. dimineața la 7 oare să adape vitele, a lăsat în casă pe ceĭ doĭ copiĭ aĭ săĭ. Reîntorcându-se a aflat pe cel maĭ mic copil în etate de 3 anĭ încunjurat de flăcărĭ. Copiĭ rămânând singurĭ s'au jucat cu foc și celuĭ maĭ mic i-s'au aprins vestmintele. Copilul de present e în agonie între chinurile cele maĭ grozave. Nu este speranță de scăpare. — *E. M.*

Moartea luĭ Pobjedonoszev. Din Petersburg se anunță, că fostul procurator suprem al sf. sinod din Petersburg a încetat din vieață Sâmbătă seara.

Grațierĭ turcești. Sultanul a grațiat 35 sârbi și românĭ, condamnațĭ de tribunalele extra-ordinare din Macedonia pentru delicte politice. El a grațiat de asemenea 70 mahomedanĭ condamnațĭ pentru crime comise precum și 10 grecĭ din vilaetul Adrianopoleĭ, și 10 bulgarĭ din acelaș vilaet

Din Sălagiu, 22 Martie n.

† *Teodor Pop, protopop.* In 16 a luneĭ a adormit în Domnul în Ortelec Teodor Pop, protopopul Bredului în etate de 74 anĭ și s'a înmormântat în 18, pontificând la ceremoniile funebrale, asistat de toțĭ preoțiĭ tractuluĭ și de uniĭ străinĭ — preotul Cătieluluĭ-român, Grabiem Fionta. Afluința poporuluĭ și inteligențeĭ, fiind adormitul în tot jurul cunoscut și venerat de toțĭ, a fost enormă cu toate că timpul a fost foarte neplăcut.

In adormitul a perdut clerul gr. cat. un reprezentant demn și de toțĭ venerat al bisericeĭ sale, națiunea română un fiu iubitor și resolut al neamuluĭ său, iar societatea românească un membru al săŭ dintre ceĭ maĭ binemeritațĭ și venerațĭ, atât pentru însușirile sale personale, cât și pentru ținuta sa resolută și nešovăitoare în trebile noastre publice.

Adormitul ca preot a fost una dintre acele figurĭ antice venerabile, carĭ devin tot maĭ rare în zilele noastre: profund religios dar fără bigotism, adevărat părinte, iubitor al fiilor săĭ sufleteștĭ și al preoților din tract; în serviciul divin de o rară pietate și demnitate, efectul cărora asupra inimelor asistenților credincioșĭ mereu creștea la auzul voceĭ sale dulcĭ și sonoare, cu care esecuta cântările bisericeștĭ după tipic învățat și însușit de dânsul deja în fragedă etate și nu după »glasul gureĭ« azĭ tot maĭ mult îndătinat.

Deja ca preot începător, făcut protopop de primul episcop al dieceseĭ Gherlei de G. Alexi, a fost fiu ascultător a 4 episcopĭ aĭ săĭ fără însă să-șĭ fi ascuns cândva părerile și convingerile sale atât ca preot cât și ca Român.

Luat odată la goană de organele administrative pentru știința sa resolută românească în politică atât ca catechet cât și ca preot, și admoniat blând de episcopul său, că pentru ce nu se acomodează în politică sfaturilor bune date din centru și să espune unor neplăcerĭ și daune ca aceste, dânsul răspunse în tonul convingereĭ bărbăteștĭ: »Ilustritate, ca preot știu, că trebue să merg, unde mă îndrumațĭ, și să stau, unde mă punețĭ, dar ca cetățean, în lucrurile lumeștĭ — ertați-mă, — nu pot să ascult decât de convingerea mea.«

Adormitul în Domnul a luat parte activă la toate adunările și mișcările însemnate bisericeștĭ, politice și culturale românești întâmplate în decursul vieței sale, era așa zicând figură stabilită în aceste și în toate și totdeauna își esprimă părerea și convingerea sa cu sinceritate și franchețǎ, carĭ erau trăsăturile principale ale caracteruluĭ său.

Aĭ săĭ au perdut în dânsul un părinte gingaș, iubitor și pururea devotat bineluĭ lor, biserica și națiunea sa o inimă înflăcărată de iubirea lor și un bărbat resolut întru apărarea drepturilor și demnitățiĭ lor, amiciĭ săĭ un prietin credincios și sigur.

Fie-ĭ țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Un vechiu amic.

NECROLOG. Emil Gheaja, paroch gr. or. ca soț, văd. Elena D. Nistor, ca mamă, Aurel Nistor, paroch gr. or., Valeria Rafiroiu, Pompiliu, Virgil, Dionisiu și Cornelia Nistor ca frați, Ioan Rafiroiu cumnat, Marioara Nistor născ. Micu, văd. Livia Timar născ. Gheaja, Olimpia Gheaja cumnate, în numele lor și în numele număroaselor rudeniĭ aduc cu inima frântă de durere la cunoștința tuturor rudeniilor, prietinilor și cunoscuților familieĭ, că iubita și neuitata lor soție, fiică, soră și cumnată **Victoria Gheaja n. Nistor** și-a dat nobilul său suflet în mânile Creatorului în noaptea din 11 spre 12 Martie v., după scurte dar grele suferințe în frageda-ĭ vârstă de 17 anĭ și după an de fericită căsătorie. Inmormântarea scumpeĭ defuncte se va face Marțĭ în 13/26 Martie 1907 la 3 oare p. m. în cimiteriul bisericeĭ gr. or. române din Paloș. Odihnească în pace! Paloș, în 11/24 Martie 1907.

ULTIME ȘTIRI.

București. 25 Martie. Incercările făcute de ministrul-președinte Cantacuzino pentru alcătuirea unui guvern de coaliție n'au avut rezultatul dorit.

București, 25 Martie. *Guvernul Cantacuzino a demisionat. Regele a însărcinat pe d-l Dimitrie Sturdza cu formarea nouluĭ cabinet.*

Noul minister liberal a fost astfel format:

D. Sturdza, prim ministru și ministru de externe.

Ionel Brătianu, ministru de interne.

Costinescu, ministru de finanțe.

Anton Carp, ministru de domenii.

Sp. Haret, ministru de instrucție.

Thoma Stelian, ministru de justiție.

V. G. Morțun, ministru de lucrărĭ publice.

General Averescu, ministru de războiŭ.

Precum se vede în noul guvern liberal au intrat patru miniștri noi și anume: d-nii A. Carp, T. Stelian, V. G. Morțun și generalul Averescu. Erĭ spre seară s'a comunicat comitetului executiv liberal formarea nouluĭ guvern.

București, 25 Martie. La meetingul de erĭ studențesc, ținut în sala »Dacia«, au luat cuvântul și profesoriĭ universitarĭ *Iorga* și *Cuza* protestând în contra măsurilor de represiune, ce se întrebuințează contra țărănimeĭ. Meetingul a decurs în mod măreț. După întrunire mulțimea a manifestat pe străzĭ, cântând »Deșteaptă-te Române«. Manifestanții au fost oprițĭ în drum de patru companiĭ de vânătorĭ. O parte din manifestanțĭ au rupt cordonul. Au urmat câteva momente emoționante, deoarece soldații au năvălit asupra studenților cu baionetele ridicate. Gorniștiĭ sunau de atac. In urma intervenției generaluluĭ Crăiniceanu s'a drumul studenților. Pe Calea Victorieĭ s'au întâmplat din nou micĭ încăierărĭ între studenți și armată fără însă să se producă vre-un incident maĭ grav.

București, 25 Martie. Socialiștii au ținut erĭ deasemenea o întrunire în sala din Băile Eforieĭ. Erau marĭ temerĭ de excese. Mulțămită intervențiiĭ poliției și a armateĭ nu s'a întâmplat nicĭ un incident. Panica între neguatorĭ evreĭ a fost însă mare.

Teleorman. 25 Martie. *In peste 25 comune din județul Teleorman țăraniĭ au incendiat edificiĭ și au devastat prăvăliĭ și case particulare. Au avut loc ciocnirĭ între miliție și țăranĭ. Sunt 3 morțĭ și 6 rănițĭ. Populațiunea greacă a trecut la Nicopole Dunărea.*

București. 25 Martie. In județul Botoșanĭ e liniște. Arândașiĭ s'au înțeles cu țăraniĭ. In județul Bacău situația e foarte neliniștitoare, semnalându-se în numeroase sate răscoale.

Iași. O companie din regimentul 25 a plecat erĭ la Poeni, moșia regeluĭ, răsculându-se sătenii și dedându-se la devastărĭ.

Teleorman. 25 Martie. In mod oficial se confirmă că incendiile din Teleorman au fost provocate de țăranĭ prin *aruncarea unor bombe explosibile.*

Craiova. 25 Martie. Țăranii din valea Stanciuluĭ s'au răsculat. *Proprietarul Virgiliu Tărnăveanu a fost omorât de răzvrătițĭ, carĭ au devastat totul.* Comunicându-se că locuitorii din comunele Orez și Poenari s'ar fi răsculat, au plecat la fața loculuĭ procurorul Economu și două companiĭ din regimentul 26 pentru a liniștĭ pe răzvrătițĭ. Prefectul județuluĭ ia cele maĭ energice măsurĭ contra răscoaleĭ.

Alexandria. 25 Martie. Erĭ dimineață răsculațiĭ au dat foc tuturor pătulelor arendașilor din comuna Ploșca, și anume: Fane Grigoriu și căpitan Petrescu. Flăcăriĭ enorme se văd din tren pe o întindere mare. 300 de soldațĭ sub comanda locotenenților Tomescu și Melinescu au pornit erĭ la 2 de noapte cu un tren special spre Balacĭ și în maĭ multe comune învecinate. *Peste 40 de comune au fost devastate și casele arendașilor distruse.*

Galați. 25 Martie. In orașul Galați a intrat un mare număr de țăranĭ carĭ s'au dedat la devastărĭ. Eĭ au vrut să devasteze palatul administrativ. *Sunt morțĭ și rănițĭ.*

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce

La Tipografia şi Librăria A. MUREŞIANU Braşov,

Se pot procura

următórele cărţi literare dela scriitorii noştri de valóre:

	Cor.
Alexandri: „Poesii" (30 banî porto)	1·50
„ „Teatru" I, II, III à . .	1·50
„ „Proză"	1·50
Alexandrescu: „Versurî"	1·25
Brătescu: „Nuvele"	1·50
Bolintineanu: „Poesii"	1·50
Cunţan: „Poesii"	1·25
Negruţii: „Proză"	1·50
Eminescu: „Scrierî politice" literare	2.—
„ „Literatura populara . .	1·50
Filimon: „Ciocoii vechî şi noi séu ce nasce din pisică sórecî mănâncă	1·30
Constanţa Hodoş: „Frumos" . . .	1·50
Ispirescu: „Basme"	1·50
Iorga: „Cuvinte adevĕrate" . . .	2·50
„ „Gândirî"	1·50
„ „Sate şi mănăstirî" . . .	2·50
„ „Némul românesc" . . .	2·50
Gorun: „Taina a şasea".	1·50
Leca: „Poesii"	1·50
„ „Tainele cerului"	1·50
Pann: „Povestea Vorbei"	1·50
Rosseti: „Intre Capşa şi Palat" (impresii)	2.—
Scrob: „Roua şi Bruma" (poesii)	1.50
Sadoveanu: „Şoimii"	1.50
„ „Durerî înăbuşite" . .	2.—
„ „Poveştirî din rĕsboiŭ"	2.—
„ „Crâşma lui moş Precu"	2.—
Negoescu: „Fabule"	1.21
Delatismana: 100 Basme	2.50
Genlis: „Povestirî Morale" . . .	1·55
Livescu: „Nu se cuvine"	500.
Bârsan: „Visurî de noroc" (poesii).	2.—
Chendi: „Preludii"	2·50
Grigorovitza: „Chipurî şi graiurî din Bucovina"	2.50
Teodor: „Din viaţa marinarului"	1.50
„Rutenisarea Bucovinei", de un Bucovinean	3.50
Slavicî: „Din Bătrânî", (naraţiune istorică	2·50
„ „Vatra părăsită" (nuvelă) .	2·—
Augustin Paul: „Intre Someş şi Prut"	1·50
Jules Brun: „Moşnégul de la munte" (roman)	1.50

„Rîs şi plâns", schiţe umoristice şi nuvele de Vasile *Pop*, preţul 1.50 coróne, plus 20 banî porto.

„Neamul românesc din Ardeal şi Ţéra ungurésca" de Iorga. Vol. I. Cor. 2·50 plus 20 banî porto.

„Neamul românesc în Ardeal şi Ţara ungurésca" de *Iorga*. Vol. II. Preţul cor. 2·50, plus 20 banî porto.

»Romana«

este titlul broşurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureşianu, cu descrierea şi esplicarea dansului nostru de salon

„Romana" dans de colónă în 5 figurî. *Descrisă şi esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o întroducere („în loc de prefaţă",) de *Tunarul din Dumbrău*, **Popa.** — Tipografia Aurel Mureşianu, Braşov 1903.

Broşura este în cuart mare, hârtie fină şi tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei" cu esplicărî) şi costă numai 2 cor. 50 banî (plus 5 banî porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana" se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

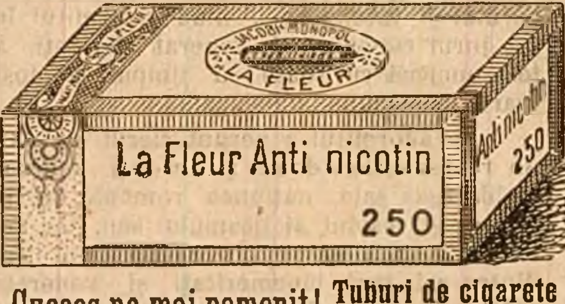
Miei,
Iezi,
Sunci,
Afumături,
Slănină afumată

cumpără firma:

Franz Walter

Atzgersdorf, Wienerstrasse Nr. 418. Nied-Österr.

2773,3—4

Succes ne mai pomenit! **Tuburi de cigarete „Antinicotin" în cutii de ţigarete.**

La esposiţiile hygieniece din Cairo în anul 1895 şi în Londra la anul 1896 a fost premiat

Spirtul Reuma a lui Vidder

cu diploma de onoare şi cu medalie de aur.

Probat de capacităţi medicale şi întrebuinţat cu succes în spitale

SPIRTUL-REUMA

şi FLUID de PUTERE,

are efect sigur la toate părţile corpului şi anume: **contra reumatismului durere de nervi, şoldină, işchiaş, asthmă ş. a.**

În multe cazuri efectul este atât de mare, că după o fricţiune încetează durerile.

Durerî de dinţi şi **cap** vindecă în 5 minute

Preţul unei sticle cu instrucţie 1 coroană, sticle mai mari cu 2 cor. 40 bani.

Depou principal în Budapesta: la farmacia d lui **Josif Török**

Király-utcza nr. 12 şi Andrassy kőrut nr. 26, şi la d-l Dr. **A. Egger**, Váczi kőrut 17.

asemenea în toate farmaciile din provinţă, precum şi la proprietarul

WIDDER GYULA

farmacist în Sátoralya-Ujhely.

Comande din provincie se efectuéză prompt.

Depou în Braşov: la Victor Roth farmacia la Ursu, Alexina Jekelius, Franz Kelemen, Friedrich Stenner, Ed. Kugler. 14 20,2719.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei"

se pot face ori şi când pe timp mai îndelungat seu lunare.

Droguerie medicinală

a lui

C. H. NEUSTÄDTER,

BRAŞOV. Strada Porţii Nr. 15 (Casele Altstädter).

Magazinul cel mai bogat şi bine asortat în Braşov de:

Drogue, Chemicali.
Pudre şi *Parfumuri franţuzeşti.*
Articole pentru *frumseţe, Manicure.*
Perii pentru dinţi pĕr şi haine. *Apă de păr şi de gură.*
Toate *articolele de* **toaletă.**
Pansamente, mărfuri de *gumă.*
Irrigatoare, Aparate de *Inhalaţie* şi de *photografie* cu articole necesarii. *Untură de peşte* albă şi galbue. *Săruri minerale* pentru baiă. *Ceai.* Făină lactată *Nestle, Kufeke, Theinhard. Uleiuri eterice, esenţe* pentru *Rum, liquoruri* etc.
Cadouri frumóse pentru Crăciun şi Anul nou.

Zilnic expediţie cu poşta.

In-dispenzabil pentru

Dame

Cel mai bun Cosmetic

Crema MARGIT a lui FÖLDE'S

Neîntrecut şi efect miraculos.

Să se ferească de imitaţie.

depărtează după câteva zile pistrui, pete de ficat, sgrăbunţe, şi alte necurăţenii de piele. Netezeşte încreţiturile şi face obrazul alb, fresc şi juvenil. **Preţul unui borcan mic 1 cor., mare 2 cor.**

ARTICOLE SPECIALE DE TOALETĂ: **Pudra Margit 1 cor. 20 b.; Săpun Margit 79 b.; Pasta de dinţi Margit 1 cor.; Apă de obraz Margit 1 cor.** — Trimite cu rambursă sau primind preţul Producentul: **CLEMENS v. FÖLDES, farmacist în ARAD.**

Se capătă în toate farmaciile.

Deposit principal în Braşov: Julius Hornung, Emil Jekelius, Fr. Kelemen, V. Klein, R. Kugler, Lang & Theil droguerie, E. Neustäd ter, H. Oberth, V. Roth, Fr. Stenner, Teutsch & Tartler droguerie.
Sighişoara: A. V. Lingner farmacie.

TIPOGRAFIA
A. Mureşianu

Braşov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provĕdut cu cele mai bune mijlóce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în poziţiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE în aur, argint şi colori.	REGISTRE şi IMPRIMATE pentru tóte speciile de serviciurî.
CĂRŢI DE SCIINŢĂ, LITERATURĂ ŞI DIDACTICE	BILANŢURÎ.
STATUTE.	*Compturî, Adrese, Circulare, Scrisorî.*
FOI PERIODICE.	*Couverte, în totă mărimea.*
BILETE DE VISITĂ diferite formate.	TARIFE COMERCIALE, *INDUSTRIALE, de HOTELURI şi RESTAURANTE.*
PROGRAME ELEGANTE.	
BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNTĂ după dorinţă şi în colori.	PREŢURI-CURENTE ŞI DIVERSE
ANUNŢURI.	BILETE DE INMORMÊNTARI.

Comandele eventuale se primesc **în biuroul tipografiei, Braşov Têrgul Inuluî Nr. 30, în etagiul, îndĕrĕpt în curte. — Preţurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 66967.

Nu e crucea lui Volta. **Nu e mijloc secret.**

Vindecă şi învioréză pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 anî.

Aparatul acesta vindecă şi foloseşte contra: **durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunei sângelui, anemie, ameţeli, ţiuiturî de ureche, bătaie de inimă, sgârciurî de inimă, asmă, audul greu, sgârciurî de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mânî şi la picióre, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insómnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui** şi multor altor bóle, carî la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din tóte părţile lumii, carî preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi orî-cine póte examina aceste atestate* Acel pacient, care în decurs de 45 dile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orî-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis s ese confunde cu aparatul „Volta", de óre-ce „Ciasul-Volta"* atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit*, fiind nefolositor, **pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat şi cercetat.** Deja **ieftinătatea crucei male electro-magnetice o recomandă îndeosebi**

Preţul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morburî, carî nu sunt mai vechî de 15 anî.

Preţul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Expediţie din centru şi locul de vêndare pentru ţeri şi streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, **Strada VADÁSZ 42 A. E. colţul strada Kálmán.**